

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	<i>Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Neústupnosť' opozícií.

Ani slepý človek nemôže tvrdiť, že naša vláda má ružové postavenie, závidenia hodný život, odkedy sa začali vyjednávania s Rakúskom o uzavrení colno-kupeckej zmluvy. Zastaralé smýšľanie rakúskych politikov vidí a videlo v Uhor-

že čo musela naša vláda voči takýmto poňatiam, voči takýmto nemiestnym pochopom bojovať, to si môže jedenkaždý predstaviť. A vláde našej podarilo sa napriek týmto ťažkostiam s rakúskou vládou takú zmluvu uzavrieť, ktorá je pre

Veselý návrat.

sku dojnú kravu, ktorú dľa ich mienky možno vtedy podojiť, kedy sa im len ľúbi. Zastaralá mienka rakúskych politikov vidí v Uhorsku ešte vždy provinciu, ktorá musí takú zmluvu uzavrieť, jaká sa Rakúšanom ľúbi, jakú si oni diktujú.

Uhorsko o mnoho výhodnejšie, než byly dosavadne vyrovnania Každý riadne smýšľajúci človek mal by za celkom prirodzené držať, že vláda za takéto víťazstvo zasluhuje to najväčšie uznanie, tú najväčšiu vďaku a mal by jej ju aj dať. A čo vidíme v skutočnosti?

Až veľmi dobre pochopujeme hnev rakúskych vyslancov, rozhorčenosť rakúskych politických kruhov, preto že ministerský predseda tak mužne bránil záujmy Uhorska pri vyrovnaní, že sa podarilo pre Uhorsko mnohé značné výhody zabezpečiť. Rozumieme až veľmi dobre hromženiu Rakúšanov nad tým, že im barón Bánffy odňal dojnú kravičku a Uhorsku zabezpečil všetky tie gazdovské výhody, ktoré mu právom patria, ktoré ale dosiaľ nepoživalo v plnej miere. Nečudujeme sa nádvakám, ktorými obsýpajú v rakúskej ríšskej rade našu vládu preto, že uzavrela s rakúskou vládou slušnú smluvu, pri ktorej nenie uskodnená ani jedna polovica monarchie.

Aj to vieme pochopiť, že rakúska ríšska rada usilovala sa dosiaľ všemožne prekaziť, aby táto smluva bola prijatá v snemoch a tak sa stala zákonom. V rakúskej ríšskej rade dialy sa také škandále, jako dosiaľ snáď v žiadnom parlamente.

Na žiadan prípad ale nevieme pochopiť, jako je to možné, že na ministerského predsedu baróna Bánffyho hromží aj naša opozícia pre tú smluvu, ktorou Uhorsku vydobíj tak mnohé gazdovské výhody. V takýchto okolnostach človekovi skutočne zastane rozum. Chudák barón Bánffy, bijú ho v Rakúsku s jednej strany a aby rovnoprávnosť bola, bijú ho aj u nás s druhej strany.

Rakúšania odmršťujú vyrovnanie, a aby naša opozícia nebola lepšou od rakúskej, aj ona ho odmršťuje, ani ona ho nechce prijať a prijatie jeho chce obštrukciou prekaziť. Lenže v jednaní rakúskej a našej opozície je ten podstatný rozdiel, že rakúska opozícia môže byť proti vyrovnaní, lebo ním príjde Uhorsko k značným výhodám, naša opozícia by sa mala ale tešiť tomuto vyrovnaníu a robí toho pravú protivu.

Rakúšania sa veľmi tešia, že je aj uhorská opozícia proti vládami uzavrenej smluve, lebo takto môžu tým lepšie bojovať proti nej, poukázuc na to, že však smluvu nechcú ani Uhria, načo by ju teda mali oni prijať.

Jednanie rakúskej opozície, ktoré sa dá ospravedlniť, líši sa od jednaní našej opozície ešte aj v tom, že rakúska opozícia do prosta povie, že ona predostretú smluvu len tak prijme, jak bude k dobru Rakúsku značne zmenená. U nás v Uhorsku iba Kossuthisti hovoria do prosta, že oni nechcú žiadnu smluvu s Rakúskom, oni chcú, čo je aj v ich programme od prvopočiatku, samostatné colné územie. Členovia Apponyho strany a ľudári stoja na základe vyrovnaníu z roku 1867-ho, tak tedy majú v programme spoločné colné územie a tak by mali vládu všemožne napomáhať v tom, aby bolo čím skôr a čím prajnejšie vyrovnanie uzavrené. Miesto tohoto

ale čo robia Apponyisti? Pod tou zámienukou, že ministerský predseda nepovedal, čo sa stane na ten pád, jak colno-kupecká smluva nebude v rakúskej ríšskej rade prijatá, začali obštrukciu proti všetkému, čo bolo predostreté snemovní k pojednávaniu. Nechceli prijať žiadan pracovný poriadok.

Naraz sa všetko zmenilo, rakúska ríšska rada začala vyrovnanie riadne pojednávať. V prvom čítaní ho aj prijala a vydala zvláštnemu odboru k prezkúmaníu. Na to neboli pripravení Apponyisti a ľudári, oni za celkom isté vzali, že v rakúskej ríšskej rade ani nepríde k pojednávaniu vyrovnaníu, preto na tom jazdili, aby ministerský predseda povedal už vopred, čo spraví, jak rakúska ríšska rada nebude vstave pojednávať vyrovnanie. Ministerský predseda celkom múdre na túto otázku nedal odpovede, lebo nesmie predpokladať o rakúskej ríšskej rade, žeby proti záujmom celej monarchie bola a nechcela pojednávať vyrovnanie.

Ostatne každý dobre vedel, čo sa stane v tom páde, jak rakúska ríšska rada nebude vstave pojednávať vyrovnanie, každý dobre vedel, že vtedy nastúpi potreba a doba samostatného stáleho zariadeníu. To povedal ministerský predseda neraz a to nariaduje aj zákon.

Apponyisti, keď rakúska ríšska rada začala riadne pojednávať vyrovnanie, neustúpili, čo od nich každý rozsáfný človek očakával, lež urputne zotrvali aj naďalej na tom, že za každú cenu budú prekážať vláde. Teraz už viac nemôžu na tom jazdiť, aby barón Bánffy povedal, čo spraví vtedy, jak rakúska ríšska rada nebude vyrovnanie pojednávať, vynašli si tedy nový predmet. Teraz na tom jazdia, aby sa osvedčil barón Bánffy, či sa ustálil s rakúskou vládou ohľadom výšky kvóty a či má nejakú záruku, že vyrovnanie bude v Rakúsku nezmenene prijaté?

Aj na toto dal ministerský predseda jasnú odpoveď, do prosta povedal, že sa vlády neustálily ohľadom výšky kvóty, lebo to ani není jejich povolaním do tých čias, pokým kvótové odbory nepovedia, že sa ony neboly vstave dohodnúť ohľadom výšky kvóty. Len potom príjde rad na vlády, a jak sa ani tieto nedohodnú, tak kvótu ustáli kráľ.

Čo sa týče tej otázky, či vyrovnanie bude nezmenene prijaté, Bánffy ubezpečil snem, že rakúska vláda všetko možné podujme, aby vyrovnanie bolo nezmenene prijaté. Viac nemôže nik spravíť.

Z tohoto vidno, že barón Bánffy skutočne všetko spravil, čo záujem vlastní vyžadoval, aj žiadané vysvetlenia dal, asíce také, z ktorých si mohol jedonkaždý jasny obraz predstavíť. Toto všetko je ale málo našej opozícii. Ona chce

nesnádze robíť vláde, ona je neústupná. Ona nemá pred očima záujem vlasti, nie blaho krajiny, lež len osobné ciele. Opposície si pred seba vzaly, že sbuktatujú Bánffyho, a na tom pracujú neústupne, ani najmenej nesterajúc sa o to, čo trpí pritom záujem vlasti.

No dá Pán Boh, že Bánffy aj tieto nápady prestojí a nedá sa sklátiť z cesty, po ktorej došiel kráčať k dobru našej milej vlasti.

Slovo k rodákom.

Vyrovnať sa s dakým je len tak možno, že sa obe stránky na tom obapolne usnesú. Naše vyrovnanie s Rakúskom tiež nemôže byť jednostranným, ale i Rakúško musí byť pri tom. Naša vláda z našej strany všetky predpráce porobila ešte za času ministerpredsedníctva Badeniho ku tomuto vyrovnaníu, no Rakúšania neboli vstave snem svoj, alebo ako to oni menujú: ríšsku radu k tomu priviesť, aby zákonné predlohy vyrovnaníu pojednávala; a preto predlohy tieto ani u nás pojednávajúce byť nemohly. Návrhy týchto zákonov sú a musejú byť jednaké, lebo len tak je vyrovnanie, keď sa obe stránky na jednom a tom istom usnesú, a preto tieže len súčasne pojednávajúce byť môžu. Lebo načo a prečo by sme ich mali prijať my, keď ich Rakúšania neprijmu? No a rakúski Nemci ani počuť nechceli o vyrovnaní, kým tamojšia vláda rečové nariadenia — o ktorých ste už počuli — neodvolá. Toto je jediná príčina, že vyrovnanie po dnes uskutočnené, ba ani pojednávajúce nebolo. Vie to celý svet, že je tomu tak, a že inej príčiny niet, ani nebolo. A predsa opováži sa pravdomluvný (?) orgán kresťanských vraj ľudárov nasledovne tárať: «Oprávnené je vyhadzovanie na oči, že vinnou Bánffyovcov opozdilo sa vyrovnanie od 1895. roku, keď tože ako súrny predmet vzal on do svojho programu, až po 1899, kedy i provisorium zide.» Tedy čo Rakúšania zavinili, to má byť vinnou Bánffyho. Takto nehovoria a nesmýšľajú kresťania; takto len šalbiari a utrhači písať môžu, ktorým je svedomie a pravda neznámym pochopom.

Teraz ale, keď rakúska ríšska rada návrhy vyrovnaníu predsa už raz pojednávajú započala, a keď sú výhlady, že ono, bárs oneskorene predsa ukončené byť môže, vtedy ten istý kresťanský politik, ktorý Bánffyho zodpovedným robí za to, že vyrovnanie ešte nenie uskutočnené, s vysokého koňa takto si zablúzni: «Tejto vláde votovať vyrovnanie je mravnou nemožnosťou pre oposicionálnu stranu. Úlohou oposície je dozor a posudzovanie, nie ale slepá dôvera, ktorá bez presvedčenia nasleduje vládu. Toto je vlastnosť

liberálnej strany a nesvedčí sa zátupcom ľudu a parlamentu.»

Koľko falošnosti a pošetilosti v týchto slovách! Vyrovnanie potrebuje krajina, štát uhorský. Vyrovnanie malo byť dávno uskutočnené, že nebolo to i ľudár za fažkú vinu pokladá; predsa ale nesmie ho vraj votovať, lebo ministerpredsedom je Bánffy! Hľa, sám ľudár podáva nám dôkaz, že u nich je väčšia osobná zášť a nenávisť, ako povinnosť a potreba štátu. Úloha dozoru a prísne posudzovanie predloh je povinnosťou svedomia, tú každý svedomitý človek plní, tedy nielen oposicionalista a vládna strana tiež nie slepo, lež s presvedčením a z presvedčenia nasleduje i podporuje vládu. No vládu nasledovať nesvedčí sa vraj pre zastupiteľov ľudu a parlament. Ozaj krásna, mnohomluvná to výpoveď. Tedy každý ablegát má byť v oposícii! A to by potom malo byť parlamentárne spravovanie štátu?! Takýto nesmysel len ľudár môže povedať i to len takým, ktorých za hlupákov drží.

Ale ľudár je aj úlisný. Zbadal, že hlúposti vybušil, preto usiluje sa to reparovať, hovoriac, že iným osobám vlády, bárs by aj liberálmi boli, mohli by aj ľudári votovať vyrovnanie alebo nové provisorium. Aká úprimnosť! Lenže k prevedeníu vyrovnaníu zostáva len poltreť mesiaca, no a premena vlády nezvykla na žiadost 10—15 ľudárov za deň-dva byť riešenou, a keď ešte do povahy vezneme, že tak významná premena tunajšia by aj v Rakúsku nové, nepredvídané zjavy zapríčiňiť mohla: zrejmý je zámer ľudárskeho pokušíteľa, že on zas len zmarenie vyrovnaníu cieľi, aby dáko svojho priateľa a spojenca Luegera nerozhneval.

Ešte úlisnejším stane sa neskôr, keď kortesujúčim spôsobom na dol i na bok tákto kalamajčí: «I bez obštrukcie tedy veľká úloha čaká na oposíciu pri rokovaní o zákonných návrhoch vyrovnaníu. A že je čas krátky, to nech nevyhadzujú na oči oposíciu, lebo veď sama vláda odkladala predostretie už dávno hotových návrhov až po apríl a pojednávajúce takových až po október. Čo viac i prvá polovica tohto mesiaca sa minie bez toho, aby pojednávajúce týchto 22 obširných návrhov na denní poriadok určené byť mohlo.» Koľko tu falošnej obžaloby, perfidie! A to tým viac, keď ešte ďalej čítame: «Pausovať a čas kraďnúť to bolo taktikou Bánffyho.» Nuž nepočul o tom šalbiarsky ľudár, že o dennom poriadku skrze Bánffyho na tri dni navrhnutom, oposície vyššie dvúch týždňov nesmysle táraly, že všetky osvedčily sa v tom smysle, že žiaden denný poriadok neprijmu a nepripustia, kým im Bánffy nepovie to, čo i tak sto ráz povedal a čo jedenkaždý z nich dobre vedel. Je to úprimnosť? Spravedlnosť? Svedomie? Vážne plnenie povin-

nosti? Ani jedno, lež farizejstvo a pokrytstvo. Čože chcejú? Tam majú 22 návrhov zákonov. Od apríla i naspamäť sa ich naučiť mohli. Nech ich pojednávajú rozšafne, svedomite, múdro. Aby sme sa my, ktorí sme ich ta poslali, presvedčili, že vzdelaných a svedomitých mužov sme si volili, a nie prostopašných, ľahkomyselných chlapcov. Nech povedia svoje poznámky a námietky rozvažlivo, rozumne, stručne a zreteľne, bez šírenia daromných rečí, bez mlátenia prázdnej slámy a preukázu neoceniteľnú službu krajine tak, že napravia, čo zvetrelci rakúski zavinieli a my hotoví sme dosavádne ich hlúposti a neošemetnosti pod tou podmienkou zabudnúť. Záujmy štátu a obecnstva nech majú pred očima a nie osobnosti, potom uznáme, že aj oni sú kresťania skutkom a nie, ako doposavád, len slovami.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Kvóta. V pondelok prišli do Budapešti členovia rakúskeho kvótového pododboru a v utorok odpoľudnia vydržovali s členami uhorského kvótového pododboru zasadnutie, aby pokračovali vo vyjednávaní tam, kde bolo tože 26-ho júna pretrhnuté. Jako vieme, kvótové odbory vyvolily z pomedzi seba 7členové pododboru a tieto vyjednávajú medzi sebou. Posledne 26-ho júna, zadal bol uhorský kvótový pododbor prípis, v ktorom dokazuje, že na Uhorsko na základe daní pripadá iba 32 percentov zo spoločných výdavkov. Rakúsky kvótový pododbor teraz dal odpoveď na tento prípis.

Rakúsky 7členový pododbor neprijal uhorským pododborom vypracované výkazy, lež, berúc tiež za základ výšku daní, vypočítal, že na Uhorsko pripadá zo spoločných výdavkov 38 percentov.

Terajšie stanovisko rakúskeho kvótového pododboru znamená blíženie sa k tomu základu, dľa ktorého chce uhorský odbor ustáliť kvótu. Povopočiatočne žiadali Rakúšania, aby Uhorsko platilo 42 percentov, neskoršie žiadali 38 percentov a za bývalú vojenskú hranicu, ktorá je k Uhorsku prítelená 2 percenty, teraz žiadajú už len 38 percentov, v ktorej summe sú zarátané aj na bývalú vojenskú hranicu pripadajúce 2 percenty, takže Rakúšania zase popustili 2 percenty z požiadavky.

Na tomto zasadnutí odpoveď rakúskeho pododboru nebola pojednávaná, lebo úlohou nášho pododboru bolo len to, aby odpoveď rakúskeho pododboru prijal a predstrel ju na zasadnutí odboru.

Uhorský 7členový kvótový pododbor predniesol odpoveď rakúskeho kvótového pododboru na v stredu vydržavanom zasadnutí uhorského kvótového odboru. Uhorský kvótový odbor usniesol sa na tom, že ponevác

Rakúšania na cele inom základe vypočítali tých 38 percentov, ktoré žiadajú od Uhorska než na jakom základe náš odbor vypočítal, že sme my povinní 32 percentov platiť na spoločné výdavky, následkom toho sa ústne porady predbežne odročujú do tých čias, kým náš kvótový odbor prezkúma rakúske predlohy a bude vstave na ne odpovedať.

Členovia rakúskeho kvótového pododboru následkom tohoto už aj odcestovali nazad do Viedne. Pravdepodobne behom budúceho týždňa prídu zase do Budapešti, aby pokračovali v pojednávaní.

Rakúski ministri v Budapešti. Rakúsky ministerský predseda gróf Thun spolu s rakúskym finančným ministrom a ministrom obchodu začiatkom týždňa boli v Budapešti. Hovorí sa, že preto prišli sem, aby s našou vládou vyjednávali straniva krátkeho provisoriuma, ktoré bude len preto potrebné, lebo niet dostatočného času, aby predlohy pofahujúce sa na vyrovnanie mohli byť dokonca bežiaceho roku prijaté. Jako počut naša vláda prípadne není proti tomu, aby sa dneskajší stav predĺžil na pár mesiacov budúceho roku, potreba tohoto predĺženia dneskajšieho stavu smie byť ale len tým odôvodnená, že nezbýva času, aby do konca tohoto roku mohli oba snemy všetky predlohy vybaviť.

Ačkoľvek ministerský predseda barón Bánffy v zásade není proti tomu, aby sa provisorium z hore udaných príčin na niekoľko mesiacov predĺžilo, vymienil si to právo, že jaknáhle sa v Rakúsku naskytnú obavy, že vyrovnanie nebude bez zmeny prijaté v rakúskej ríšskej rade, má právo aj medzitým zadať predlohy ohľadom samostatného stáleho zariadenia cla a kupectva.

Gróf Albert Apponyi medzi voličmi. Vodea národnej strany v nedeľu 16 ho októbra pôjde do Jászberényu a tam v kruhu svojich voličov povie obšírnú reč, v ktorej sa bude zaoberať s terajším politickým rozpoložením.

Ministeriálne nariadenie straniva vydávania liekov zdarma. Zákon o zaokrývaní trov za verejné opatrovanie chudobných chorých vstúpi s 1. januárom budúceho roku do života. Tretí odsek tohoto zákona hovorí, že lekár môže predpísať na trovy krajinskej základiny jednotlivé lieky pre takých chorých, ktorí sa vedia úradne preukázať čo chudobní.

Minister vnútra vydal teraz nariadenie, ktorým vykázal tie lieky, ktoré môžu lekári chudobným na trovy krajinskej základiny predpísať. Škoda, že minister vnútra v svojom nariadení udal viac takých liekov, ktoré lekári nesmú predpísať na trovy krajinskej základiny a tým mnohých chudobných chorých pozbavili toho, žeby mohli lieky užívať a tak sa prípadne vyliečiť.

Zasadnutie katolíckehokongruálneho výboru. Výbor, ktorého úlohou je sriaďiť kongruu, dôchodky katolíckeho kňazstva vydržoval v pondelok pod predsedníctvom jagerského arcipiskupa Samassu prvé zasadnutie. Na tomto zasadnutí zadal predsedajúci Samassa

ten návrh, aby cestou ministra kultu vyprosili od kráľa dovolenie, žeby sa popis kňazských dôchodkov odhodnotilo od toho štatútu, ktorý kráľ už aj udobril, nasledovne ustálil:

1. Z kňazských dôchodkov majú sa vynechať poplatky za výťahy z matrik.

2. Majú sa vynechať všade dôchodky zo sobášnej stóly.

3. Na držanie záprahu má sa rátať nie 126 zl. lež 250 zl.

4. Za držanie kaplána môže si každý farár zarátať nie 200 zl. lež 250 zl.

5. Nič sa nesmie rátať na udržanie farskej budovy.

Po prijatí tohoto návrhu referent výboru predniesol, jak ďaleko pokročili popisy dôchodkov. Dosiaľ došli popisy z 4767 fár, ostatné revidujú teraz patričné stoličné výbory. Popísané sú už aj dôchodky vyšších kňazských úradov. Dôchodky fár a kaplánov popísané sú na dosť spoľahlivom základe. Dľa výkazu musí byť napomôžené 847 katolíckych a 1878 gréckych fár. Na napomôženie katolíckych fár vyžaduje sa 230 tisíc, na napomôženie gréckych fár ale vyššie milióna zlatých.

Nemecký cisár v Palestíne. Nemecký cisár Vilhelm vybral sa 11-ho tohoto mesiaca na cestu do Palestíny cez Konštantínopol, kde sa čo host tureckého sultána pobaví asi 5 dní. Odtiaľto pôjde po lodi do Palestíny. Tu navštívi všetky pamätne mestá, kde sa Spasiteľ náš narodil, vyučoval a trpel. V Jeruzaleme bude 31-ho októbra vysvätený prvý evanjelický chrám, ktorý Nemci vystavili ku cti Spositeľa. Na vysväceni kostola bude brať účasť aj nemecký cisár.

Za cieľ tejto cesty nemeckého cisára udáva sa, že nemecký cisár chce si zadovážiť protektorát nad kresťanmi na Východe. Protektorát nad východnými kresťanmi mali Francúzi od panovania francúzskeho kráľa sv. Ludvika, posledne ale Francúzi málo dbali o kresťanov na Východe.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 7. októbra. Predseda snemovne Szilágyi oznámil, že sa podpredseda Berzeviczy opätovne poďakoval, voľba nového podpredsedu bude zajtra.

Zatým odpovedal minister vnútra na dve interpellácie, čím bol denný poriadok vyčerpaný. Asiže odpovedal na interpelláciu vyslanca Simu v záležitosti čongrádskeho farára Antona Hegyiho. Minister vnútra ubezpečil vyslanca Simu, že všetko to bolo správne, čo čongrádsky slúžny a segedínsky súd spravil s Hegyim. Farár Hegyi potrovil omšové peniaze a mnohé fundácie. čo aj sám soznal, toto oznámili jeho veriaci súdu, následkom čoho nariadené je proti nemu vyšetrovanie pre defraudovanie. Zatvorenie Hegyiho tedy není politickým prenasledovaním, — jako to Sima tvrdí — lež zaslúženým trestom.

Ďalej odpovedal minister vnútra na interpelláciu Mócsyho, v ktorej žiadal ministra vnútra, aby dal zhabať rozličné oplzlé obrázky a knihy, ktoré budapeštianski kníhkupci majú vystavené v sklepech. Minister odpovedal, že vydal nariadenie, aby polícia shabala takéto oplzlé knihy, keď ich kde vidí vystavené. Zároveň prosil Mócsyho, žeby rovno policii oznámil, keď niekde vidí niečo nemravného, tá spraví poriadok. To nemožno žiadať, aby polícia iné nerobila, len nemravné obrázky hľadala.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 8. októbra. Na počiatku zasadnutia previedla sa voľba podpredsedu; zvolený bol Koloman Kardos.

Zatým predseda navrhol, aby snem nedržal zasadnutie do tých čias, kým toho potrebu predseda neuzná a nesvolá zasadnutie. Tento návrh odôvodnil tým, že teraz budú zasadať kvótové odbory, a že finančný odbor pojednáva na vyrovnanie potahujúce sa návrhy.

Tento návrh predsedu vyvolal tuhá dišputa. Viacerí vyslanci: Kossuth, Polónyi a Horánszky žiadali od ministerského predsedu, aby podal vysvetlenie, či sa ohľadom kvóty dohodnul na niečom s rakúskou vládou, ďalej žiadali vysvetlenie straniva toho, na čom sa usniesol s rakúskou vládou na ten pád, jak rakúsky snem nepřijme vyrovnanie, alebo jak ho len zmenené přijme.

Ministerský predseda barón Bánffy viackrát odpovedal na nápady, z jeho reči zvláštneho povšimnutia zasluhujú nasledujúce osvedčenia.

1. Vláda drží vyrovnávacie návrhy za také, ktoré chránia záujmy našej vlasti, práve preto všetko možné spraví, aby tieto návrhy byly aj prijaté.

2. Návrhy tieto přijala aj rakúska vláda a tiež všetko možné podujíma, aby tiež přijala aj rakúska ríšska rada.

3. Rakúska ríšska rada návrhy už přijala v prvom čítaní, tak sa tedy zdá, že tieto budú konštitucionálne přijaté.

4. Jak by sa ale vláda behom ďalšieho pojednávania týchto návrhov o tom presvedčila, že niet možnosti, žeby rakúska ríšska rada návrhy bez zmeny přijala, v tom páde vláda hneď porobí potrebné poriadky ohľadom samostatného colného zariadenia.

5. Čo sa týče kvóty, uhorský kvótový odbor na poslednom zasadnutí privolil k tomu, aby Uhorsko platilo na spoločné výdavky prípadne o 1 percent viac než dosiaľ; vláda ale nezaujala v tejto otázke žiadne stanovisko a tým menej sa dohodla s rakúskou vládou ohľadom výšky kvóty.

Zatým bolo rozhodnuté, že najbližšie zasadnutie bude na budúci piatok.

Príhlas k učiteľom.

Keď uhorský zákonodarský sbor r. 1893-ho 26-ty zákonný článok vyniesol a učiteľom plat po znove na 300 zlatých ustálil, bol toho domnenia, že učitelia od týchto čias ten najružovejší život mať budú. V tom sa ale

sklamali, lebo my aj teraz sme ostali sirotami vlasti, tej vlasti, ktorá počas milennárneho sviatku dokázala, že v napredovaní devätnásteho stoletia jak ďaleko prišla; dokázala, že je vzdelaná, že je života schopná a že sa právom môže počítať medzi vzdelané národy sveta.

A komu že sa má poďakovať vlast a národ za toto napredovanie? Bez samochvály smelo môžeme povedať, že jedine nám. Moc a veľmi moc sme už urobili za vlast a národ, tieto ale za nás veľmi málo. My sme ich povýšili na najvyšší stupeň napredovania, ony nás za to hmotne neodmenili, lež na ten najposlednejší stupeň dali, a pobúrajúc pred nami každý stupeň spoločenského napredovania, odsúdili nás k večnej chudobe.

Hoc aj macošné ale aj teraz povďačné deti tejto vlasti nechceme dočkať toho času, keď by jej macošské s nami zachádzanie na nej sa vyvršilo, ale klopecme a prosíme, žeby nám udelila každodenného chleba na dostač, lebo maloletosť nás už dávno minula. Prišiel ten čas, že učiteľstvo stalo sa plnoletým na základe učnosti, vzdelaným a preto nemôže sa ukojiť doterajším a len pre maloletých dostatočným každodenným chlebom alebo tou výpoveďou macochy, že niet odkiaľ, niet pre nás dedictva. My ale máme dedictvo veľké, ktoré nám jeden veľký muž poručil. Tento veľký muž, tento poručiteľ bol svätý Štefan prvý kráľ uhorský, tento vidiac ťažkú prácu vychovovateľov ľudu, daroval im za odmenu veľké majetky a peňažité základiny založil, by ovocie týchto oni a ich nápadníci užívali. Příklad tento aj iní nasledovali.

Nuž a kto že boli za toho času tí šťastliví vychovavatelja ľudu, čili učitelja? Nie inší ako predstavení cirkví, ktorí boli v jednej osobe tak duchovnými ako aj učiteľmi národa, ktorí dvojnásobný úrad tento cez šesť stoliť zastávali.

Keď ale ich dôchodok skrze nové a nové obete na toľko zrástol, že sa hodne bohatými, vplyvnými cítili, vtedy nielen že im začalo škodiť ťažké školské povetrie, ba pre svoj úrad kňazský poníženými sa videli v úrade učiteľskom a preto úrad tento a osvetu — naproti vôli sv. Štefana — jednej nevzdelanej triede za korisť hodili. Možno si predstaviť, že jak veľkú štrbinu spravili tým na výchove ľudu.

Či tento skutok neni podobný účinku toho potápača, ktorý na dne tmavého mora ležiaci klenot na palubu lode vyzdvihne a v tom povedomí, že jak veľmi je už bohatý, zpät ho do mora hodí a opätovné vyzdvihnutie klenóta sverí na neučené ľudstvo lode.

Aj oni tak činili, keď výchovu ľudu — tento poklad národov — na kadejakých pastierov, zvonárov, kostolníkov, vandrových tovaryšov a majstrov (odtiaľto pochádza nemecký výraz: Schulmeister; maďarský: iskolamester) to jest na školských majstrov sverili. Oddelili úrad učiteľský od úradu kňazského, nepodelili ale za predošlý dvojité úrad užívané dôchodky. Svoju mocou a vplyvom naviedli veriacich, by takého školského majstra za jeho učenie kúskom zeme, mierkou

zbožia, snopom slamy, hlávkou kapusty a pár grošami obdarovali. S takýmto platom bol veľmi spokojný, lebo vtedy jeho pastierstvo, zvonárstvo, kostolníctvo alebo remeslo toľko dôchodku nedonášalo.

Takýmto spôsobom založili základ tej chudoby, a bremena, ktoré bremeno stá a stá vzdelaných učiteľov nesie, od ktorého bremena ich ani 38. zákonný čl. z roku 1868, ani 26. z článok z roku 1893. neoslobodil, lebo učiteľom po znove taký plat zabezpečil, že z toho dnešný čas nie jeden vzdelaný učiteľ, ale ani len jeden železničný bachtár vyžiť nemôže.

Za oného času oddelil sa úrad učiteľský od úradu kňazského, nepodelil sa ale dôchodok úradom obidvom patriaci, ale zostal u mocnejšieho. Dajme, tedy Bohu, čo jest Božie; cisárovi, čo potrí jemu a učiteľom čo potrí im!

Nič sa nehanbime — chudoba žiadna hanba, — ale úprimne vyznajme, že hladujeme. To by ešte nič nebolo, keby sme len my hladovali, ale hladuje nám žena a naše deti.

Preto utečme sa s prosbou čím skorej ku zákonodarstvu, by so sriadením kongruy, to jest pri príležitosti povýšenia dôchodkov duchovných nezabudlo, ale zriadilo a povýšilo aj plat a dôchodky učiteľské.

Bože nám pomáhaj!

Spolupriaci.

DOPISY.

Veľká Bytča, 8. oktobra 1898.

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím ráčte nasledovných pár riadkov va vašom ctenom časopise uverejniť.

Dňa 29. septembra vykonávaly sa služby Božie za jej veličenstvo našu bývalú kráľovnú v židovskom kostole. Pri všetkom smútku na mňa nad mieru dobrý dojem spôsobilo to, že v našom mestečku kresťania so židmi spoločia, lebo jako v katolíckom tak aj v židovskom kostole na službách Božích účasť brala bez rozdielu vierovyznania celá intelligencia nášho mestečka i okolia, ba videl som okrem našich p. slúžnych a sudcov i nášho pána farára pred kazateľnicou židovského kostola sedieť, kde k tomu cieľu od židovského predstavenstva obce povolaný pán dr. Lenke, rabín z Baňskej Bystrice, veľmi dojímavú kázeň povedal v maďarskej reči.

Toho roku sme mali chvála Pánu Bohu takú dobrú úrodu, že nám obľadom živobytia starosti odbudlo. Zemiaci máme pekné a mnoho. Jaseň máme veľmi priaznivú, tak že môžeme všetko v dobrom suchom stave shromaždiť, aj po dlhom suchu mali sme trochu dažda. čo nám orbu a sejbu obľahčilo.

Keď sa lepšie snášame, zdá sa, že sa to Pánu Bohu ľubi a dáva nám tak jako sami sebe žiadame.

S úctou

Bytčan.

BESEDNICA.

Svokra.

— Napísal : *Tomáš Kóbor.* —

Ján Morák na lavici v mestskom lesíku poveda Julke Báčovú :

— Nuž nedbám, vezmem ňu a tvoja mať môže u nás bývať.

— Dobre — rieklo dievča — lebo moju matku nemôžem nechať v biede.

— Keď kúpi náradie a dá ti čo má, — doložil k tomu šuhaj vážne sa zamysliac.

— Má dvesto zlatých, a keď ju Pán Boh k sebe povolá, pohrabný spolok vyplatí tri stovky.

— A ja teraz mám na deň zlatý šesťdesiat krajciarov. Keď nám teda tvoja mať bude riadiť a variť, že ty budeš môcť chodiť do roboty aspoň pokým nebude dieťa, nuž si môžeme niečo aj usporiť.

— I potom budem chodiť do roboty — odpovedalo vážne dievča — lebo i dieťa opatrí moja mať.

A s tým sa dohodli.

— Vezme si ma za ženu, — zvestovala Julka svojej materi — a vy budete u nás bývať.

Na svrzkovanej tvári stareny nezjavil sa žiaden znak radosti. V pletení ani neprestanúc a sivými očami žmurkajúc, riekla :

— Len aby s tebou dobre zaobchodil a neprikyol na krémy.

— Ah veď je on striezlivý človek — ubezpečovala dcéra matku — a chce sporiť. Žiada len nábytok.

— Kúpime, — odpovedá starena, — za stodvadsať zlatých i s kredencom.

— A trovy za veselie, — doplnilo dievča žiadostí mladoženichove.

— Aj trovy za veselie, — potvrdila matka pokyvujúc hlavou.

— Veľmi dobrý človek je ten Janko, — povzbudzovala deva trochu zamyslenú svoju matku, — uvidíte, mamička, že vás bude na dlani nosiť.

Starena pokrútila hlavou a jako keby bola prečítla zo svojích hlbokých myšlienok, riekla :

— Nech len s tebou dobre zaobchodí.

Keď na druhý deň dcéra odišla do roboty, starena pochodila po všetkých susedoch v dome a v ulici. Do mnohých tmavých, biednych príbytkov zanesla radosť svojej duše.

— Julka je mladuchou!

A susedy utierajúc si ruky do zásteriek, tešily sa s ňou :

— Už ste vy len šťastná osoba, Báčová!

— Veru som šťastná! — zvolala s natešenou tvárou, — a môj zať je poriadny človek, veru poriadny. Sporivý, pracovitý človek, prsty má plné prsteňov, ba má i dvoje hodínok, jedny strieborné, druhé zlaté. A mnoho košiel, bielizne. A na rukách bude nosiť moju Julku a mňa si vezmú k sebe.

— To potom už môžete aj prestať s predávaním ovocia.

— Pravdaže, veď som už prestala. Len čo ešte mám to vypredám lacno.

Od tých čias Ján Morák nechodil s Julkou do mestského lesíka, ale domov, ku starej Báčovej.

Nechcel opovrhovať svojou nastávajúcou svokrou, ale predsa len nevedel byť dobrý ku starej, špatnej

žene. Vinšoval jej i dobrý večer, i mamou ju oslovoval, i ruku jej potriasol, ešte i usmial sa na ňu oprobával, ale predsa sa len tešil, keď starena bojzlive použila prvú príležitosť a vyšla do kuchyne, kde potme sedela do tých čias, pokým jej dcéra nezvolala :

— A kdeže ste, mamička. Janko sa porúča.

Vtedy sa strhla ako slúžka, na ktorú zavolali a zastala na prahu.

— Dobrú noc, mama, — hovorí Janko a snaží sa priateľsky hovoriť, ale predsa jeho slová znejú akosi drsne.

Julka ho vyprevadí pod bránu a tam ho až vyzývave pobozká. Veď je jej mladoženichom!

Morákovi sa nefúbilo, že starena ešte i teraz predáva ovocie. Nechce byť zaťom predavačky ovocia. Julka ho uspokojila :

— Len to predá čo ešte má, aby nevyslo na škodu.

— Dobre, dobre, — dudre mladoženich, — len aby bol potom koniec tomu remeslu.

Ku sobášu robia už prípravy. Ján sám šiel so svojou mladuchou kupovať nábytok, starena len platila a na žiadosť nastávajúceho zaťa ukázala kvitanciu, že vyplatila. Aby potom jemu nepadly na krk ráty platenia. Lebo už bol aj na to prípad.

Morák našiel a vyárendoval už aj byt v jednej ulici vonkajšieho predmestia: chyžu s dvomi oknami a kuchynou. Na kuchyni je okno, čomu sa stará svokra veľmi potešila. A sa aj pochválila pred susedami.

— Veľmi dobrý človek je ten môj zať. Tak sa stará o mňa ako o svoju vlastnú matku. Našiel taký byt s kuchynou, ktorá má okno, aby v zime nemusely byť otvorené dvere. Myslí na všetko.

Stará Báčová podivným spôsobom oduševňovala sa za svojho zaťa, keď ho nevidela. Veľmi chválila a vystavovala sa s každou malou pozornosťou, ktorú jej zatvrdilý zať venoval. Ale neopovážila pozrieť sa mu do očí a keď dnu vstúpil, myslela, že ju vyženie zo sveta. Tak ďaleko Ján síce nezašiel, on len nemohol vystáť starú, otrhanú, biednu ženu.

Odbavil sa aj sobáš, bolo aj veselie a vťahli do nového príbytku.

— No, — riekol mladý manžel — kde bude spať tvoja mať?

— Na diváni, — mienila žienka.

Morák čosi zahundral. Niečo takého, že človek nikdy nemôže byť sám so svojou manželkou.

Keď si však mali ľahnúť, starena bojzlive vinšovala dobrú noc svojmu zaťovi a pohla sa von.

— Kam idete? — zvolal na ňu — veď len vari teraz nejdete na „špacírku“? Prečo si nepostelete postel. Svokra zmätene jachtala, že si posteľ v kuchyni. Zať trochu zmáknul.

— Ale, ale — hovoril neobvykle mäkko, — veď pre nás mohli by ste i tu byť.

Prívetivé slová dojali starenu. Oči sa jej zaleskly a slová jej len tak tiekli z úst. Dobre jej bude i v kuchyni, rada má teplo a doniesla si i svoju starú posteľ, tú si postavila v kuchyni. Lepšie je spať v posteli ako na pohovke, a potom sa aj kaží takáto fajná portieka.

Chudobný človek nemá medové týždne. Po svatbe na druhý deň rano šli do práce, i manžel i manželka, tak jako i inokedy. Svokra ostala doma. Riadila, upratovala a varila obed. A keď susedia tu i tu nazreli ku nej, uradostená hovorila :

— Varím kapustu s klobáson. to veľmi rád je môj zať.

Na poludnie, keď Morák vstúpil, s manželkou sa síšiel na ulici, svokra ho už prijala s pariadou sa misou v ruke.

— Už ste navarili? — tázal sa zať, lebo chcel byť priateľsky, ale to len nešlo. Tak zle mu padá považovať túto cudziu ženskú za matku.

Sadli a jedli. Morák chvatne a žienka s chuťou, avšak starena každý kúsok zastavil sa v hrdle. Z klobásy nechcela ani jesť, len kapusty si nabrala do taniera. Zať cítil, že mu chce testiná nechať klobásu, ale to ho nahnevalo.

— Ale veďte jezďte, — okríkol ju tvrdo — prečo že nejete?

Starena prestrašená šeptala:

— Veď jiem, jiem.

— Počuj, — riekol potom Morák svojej manželke, keď starena vyšla poumývať riady — povedz tvojej matke, aby jedla a ma nehnevala. A potom ani obuv mi nemusí čistiť, očistím si ju sám, alebo očistíš mi ty. Ani tebe nebude škodiť.

— S radosťou to robí, — riekla ľahko mladá žena — matka vždy robí. Rada pracuje.

— A potom ide do susedov ponosovať sa, že je ona našou slúžkou — hundral manžel. Potom sa vystrojil a šiel do práce. I jeho manželka.

Popoludní, keď starena všetko poumývala, sadla si s pletením na podstenu ku jednej susede a vedie sa živý rozhovor. Mladý manželský pár je predmetom rozhovoru a svokra ustavične má čo hovoriť. Jej zať je tak úctivý, tak pozorný naproti nej, že je to opravdová zriedkavosť, už sa až hanbí, že ju zať tak mazná. Dnes nechcel ani jesť, keď videl, že ona nejie. Opravdu ju prinútil, aby jedla mäso a predsa sotva vedela prežreť kúsok, tak ju naplnila radosť nad šťastím jej detí.

Časy sa mienaly. Morák sa vžil, že sa jeho svokra utiahne do kuchyne keď on vstúpi, že je len to, čo zostane a večer, keď donesie studené mäso, syr alebo maslo, že z toho nedostane, lebo matka večer nezvykla iné jesť ako kúsok suchého chleba. Vínom alebo pivom ju vôbec už ani len neponúkali. Keď v nedeľu šli na prechádzku, matku ani nevolali, tá radšej sedí sama doma a šije.

Dlho neboli sami. Po roku narodil sa manželom zdravý Janko. Stará mať chovala ho na cmúfku, lebo škoda by bolo zriecť sa Julke zárobku, dosť ich stálo krštenie a baba. Malý Janko svojim zdravým hrdlom ustavične vreštal a stará mať celú noc chodila s ním po kuchyni, prespevujúc mu. Otec nahnevane obracal sa v posteli. Nebude mať nikdy pokoja, lebo starena navykla dieťa ku večitému plaču.

Keď dieťa usnulo, starena vysilená klesla na kuchynskú posteľ a tam ležala v polosne jedným okom bdejúc nad svojim vnukom. Vykonávala celú domácu robotu, tak jako predtým, pracovala viac ako tri slúžky za toho trochu jedla, nikdy nepočula pekného slova ani od svojho zata, ani od svojej dcéry, ale preto bola šťastná, aspoň tak sa chválila pred susedami, že jej je veľmi dobre.

Behom času kedy tedy Morák sa aj povadil so svojou manželkou, ba i bitkou sa jej vyhrážal. Stáva sa to Starena sa v takýto čas utiahla do kúta v kuchyni a neopovážila sa ani hnúť. Moráka vždy opanovalo to podozrenie, že príčinou každej zvady je stará svokra. Táto nastrája na neho jeho manželku.

Za malým Jankom nasledovala malá Julka, za touto Štefko, ktorý ale v šiestom mesiaci dostal difteritisa a zomrel. Svokra vôbec zriekla sa spania, jedenia, šitia, toľko roboty bolo v dome. Julka privykla k také-

muto poriadku a ani jej len nenapadla obrovská práca matky. Morák videl všetko, ale ho to netrápilo. Len kedy-tedy, keď chcel svoju ženu pokarhať, riekol:

— Mohla by si veru pomôcť matke; veď sa ide pretrhnúť v práci.

Nepretrhla sa síce, len trochu ochorela. Moráková nemohla ísť do práce, ba ku pomoci musela si najatť malú slúžku. Starena každý deň hovorila, že jej je už lepšie a vstala. Ale o chvíľu musela si zas ľahnúť. Veľmi ju trápilo, že narobila svojou chorobou toľko zmätkov a trov svojim deťom a sa aj vyponosovala svojim susedám, keď ju prišli navštíviť.

— Ani dávať sa už nemôžem, nakoľko sa tie moje deti derú pre mňa.

Morák skutočne každý deň sa drsne spýtal:

— No, je vám už lepšie?

Na čo starena ticho, bojzlive odpovedala, že jej je už celkom dobre.

Netrvalo to dlho a vysilenú starenú ovládala nemoc. Zomrela. Sotva týždeň chorfavela. A bol na to veľký smútok, deti plakaly, Julka tiež plakala a Morák so svrázkovaným čelom díval sa na chladnú mrtvolu. Niečo ho trápilo, rád by bol nebohej aspoň jedno pekné slovo povedal na rozlučku. Ale už bolo pozde.

Na pohrab nemuseli troviť, ba ešte i dostali po nej tristo zlatých od pohrabného spolku. Večer po pohrabe sedeli manželia pri stole oproti sebe dívajúc sa na malú lampu.

— A teraz čo? — prerečie konečne manželka. — Alebo vystanem z práce, alebo musíme držať slúžku.

— Držme slúžku — mienil Morák, — nebude nás toľko stáť ako tvoj zárobok.

— I ja to radšej, — odpovedá Julka, — umývanie, upratovanie, riadenie nenie pre mňa.

O dochovávaní domácich zvierat.

Podáva *Andrej Kavulyák.*

(Pokračovanie.)

Aby sme mladé maslo nevytopené udržali v čerstvosti, čo v páľivých letných dňoch býva dosť ťažké, nasledovným spôsobom sa ale predsa môže v čerstvosti udržať. Toho sú dve hlavné podmienky: prvé je odlúčenie povetria, potom ale prekazenie kysnutia v masle, ku ktorému cieľu pripraví sa parením na horúcom sporáku alebo na železnej panvičke celkom vysušená, možno najdrobnejšie (na prach) potľeňá soľ, z ktorej primiešať sa môže niečo k maslu a tak prerobí sa hodne rukami, potom ale utlačí sa do čistučky nádoby tak, aby nijaké medzeri v masle nepovstaly; prvrch masla pokryje sa čistým plátnom, na ktorý sa môže nasypať trochu tenka vrstva soli a vrch nádoby zaviaže sa mechúrom. — Tak opatrené mladé maslo drží sa dlho v úplnej čerstvosti; keď ale z neho počneme vyberať do kuchyne k potrebe, nuž bľachovou lyžicou odškriabe sa s vrchu masla koľko treba, s tým ale povstala prázdnota v nádobe vyplní sa čerstvou vodou, aby prístup povetria k maslu bol cele odlúčený. Pred opakovaným odberaním masla zleje sa voda úplne; keď sme ale potrebné maslo naškrabali, nuž povrch masla zas sa má zahat vodou a tak to ide až dotiaľ, kým len nádoba nebude vyprázdnená.

Dobré maslo má mať 7 do 8 čiastok smotany. O dobre mlieka, koľko môže mať smotany, presvedčiť sa možno v jednej na 100 čiastok rozdelenej sklennej rúrke, v tejto rúrke keď ukáže mlieko 15 do 18% smotany, uznáva sa za dobré, keď ale ukáže 12 do 14% smotany,

tany, uznáva sa za prostredné, keď ale má 8 do 12% smotany, považuje sa za nedobré; 4% mlieka má nám dať 1% masla. Dobrota mlieka je ale rozličná a preto ktorú čiastku dobré maslo smotany má, s istotou sa určiť nemôže; ale dobrota smotany je tiež rozličná; lebo môžeme dostať zo 3.5 litrov 2 klgr. masla. Dobré čerstvé mlieko dá zo 13.5 do 16 litrov 1/2 klgr. masla; prostredné mlieko dá zo 17 do 19.5 litrov mlieka 1/2 klgr. masla; zlé mlieko ale dá z 20 do 25 litrov 1/2 klgr. masla, tu sa ale ráta len to mlieko, z ktorého je už smotana sobratá.

Odpadok mútenia je emar, tento je veľmi osožný jak pre človeka, tak aj pre zvieratá. Mútenie sa nám tiež dakedy neodplatí a preto robí sa ešte z mlieka bryndza, tvaroch atď.

Tvaroh.

Keď sa kyslé mlieko ku ohňu zohriať dá, tak sa zvarí a dostaneme tvaroh, srvátka sa totiž odstráni a zostane tvaroh. Keď máme mnoho tvarohu, môžeme z neho robiť bryndzu a síce z tvarohu urobí sa malé kabače, ktoré sa uložia do jedného suda, osolia sa a keď je sud naplnený, položí sa na tento sud doska, na túto sa potom dajú skaly, toto nechá sa stáť a dostaneme tak zvané kvargle.

Syr.

Chudý syr robí sa so sbieraného mlieka masný syr sa ale robí z nesoberaného mlieka, v ktorom ešte smotana je, tenže sa robí nasledovne: sladké trochu sobrané mlieko privedie sa miernym zohratím k sadnutiu (zrazeniu) potom sa to vleje do ľanového čistého pytlíka, ktorý sa do hora zdvihne, aby srvátka otekala, potom sa pytlík položí pod prkienko na ktoré sa hrubý kameň položí, aby sa srvátka dobre vystískala. Tvaroh sa teraz s rascou a soľou pomieša, dobre vymačká, potom sa rukou urobí malé syrečky, ktoré sa na prknoch vedľa seba rozostavia, prkénka sa na nejaké povetrné miesto dajú, aby urobené syrečky uschly; uschnuté sa potom do hrnca vložia, častejšie sa majú pivom vymývať, hrniec ale má byť v studenom mieste postavený.

Švajciarsky syr.

Keď chceme švajciarsky syr dorobiť, učiníme to nasledovným spôsobom: Lebo docela sladké, alebo len málo sbierané mlieko vleje sa do kotla, nad ohniskom vysiaceho. Mlieko v kotle sa v lete menej, v zime ale vyšej rozohreje; potom sa kotol s ohniska zosníme a syridlom (kúsok žalúdka z docela mladého teľata) do kotla danom sa syr od srvátky odlúči. Keď sa syr ustal (zrazil), rozdrobí sa na drobno, potom sa v kotle rozohreje a miešaním ešte viac rozdrobne, potom sa kotol znovu od ohňa vezme a v miešaní sa ešte nejaký čas pokračuje. Čiastky syru sa teraz usadia na spodok dna, ktoré sa potom v jednu veľkú hrudu stlačia. Hruda táto do nejakého čistého plátna zaobalená dá sa do furmy a stlačí sa. Asi tak za hodinu sa syr vo furme pomocou druhého suchého plátna oproti a znovu stlačí a to sa viac ráz opakuje. Druhého dna vezme sa syr z furmy von a suší sa za niekoľko dní na suchom poveternom mieste, potom sa v pivnici položí na prkno a každodenne sa roztlčenou soľou trie, trenie toto trvá 2 do 4 mesiace, dokiaľ syr soľ prijme. Veľký masný syr sa môže jesť za 6 do 9 mesiacov a malý za 2 do 3 mesiace.

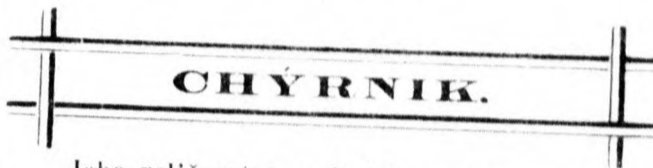
Chov mladého statku keď tento chceme predať na mäso.

Keď mladý statok na mäso chovať chceme, tak ho musíme hneď od malička dobre chovať preto, aby sme

už v mladom veku od takéhoto statku veľkú vábu dostali. Na plemeno chovaný statok nesmie byť tučný, preto musíme popredku sa odhodlať na jaký cieľ statok chceme chovať, či na predaj, či na plemeno.

Mladý statok veľmi chytro rastie a o mnoho lepšie berie na seba mäso a na váhu ho pribýva a preto máme vždy za 3/4 roka 2.5 do 4 klgr. živej ťažkosti dostať od 100 klgr. senovej hodnoty. Môžeme aj telce vyššie 2 do 3 mesiacov staršie, ktoré sa mliekom vykrmia, krmiť, toto krmíme sa ale dobre nevyplatí, len v daktorých okolnostiach, t. j. keď máme moc mlieka, ktoré odpredať nemôžeme a keď telce prichovať nechceme a jak nám za vykrmenie týchže teliec dobre zaplatia; také telce, ktoré sa na vychovanie držia, nemusia sa vyrezať, len tie, ktoré sa majú vykrmiť, a ktoré na ťahanie čo voly upotrebiť chceme.

(Dokončenie nasleduje.)

Jeho veličenstvo v Gedelove. Jeho veličenstvo kráľ v piatok ráno zo Schönbrunnu došiel na dvornom vlaku do Gedelova, kde sa pobaví za dlhší čas. Jeho veličenstvo počas svojho pobytu v Gedelove viac krát príde do hlavného mesta, kde bude prijímať hlásivších sa v audiencii.

Smrť. Ján Klamarik, bývalý diektor baňsko-nystrického hlavn. gymnásiuma a pozdejšie ministerský rada v ministerstve výučby zomrel dňa 8. t. m. na porážku v Baňskej Bystrici v 66. roku svojho života. Klamarik narodil sa Lučenci a skončiac univerzitné štúdiá na viedeňskej a peštianskej universite, účinkoval jako professor na hl. gymnásiach vo Pélegyházi, v Pátkostoloch, v Baji a konečne v Baňskej Bystrici. Tu po zdarnom účinkovaní vymenovaný bol za správcu gymnásiuma a 1876 stal sa hl. direktorom baňsko-bystrického učebného okresu. R. 1883. pozvali ho do ministerstva výučby a o nedlho vymenovali ho za triedného radcu a pozdejšie za ministerského radcu. V novom postavení svojom vyvinul Klamarik veľkú činnosť; vypracoval rozvrhy potrebné ku sriadeniu stredných škôl, ktorých administráciu tiež sreformoval, previedol revíziu všetkých učebných kníh a dľa jeho rozvrhov sriadila sa záležitosť povýšenia platu a pensijného ústavu konfessionálnych profesorov. Vôbec okolo reformovania stredných škôl a ich administrácie nadobudol si Klamarik veľké zásluhy a jemu má sa čo ďakovať, že školy konfessionálne každoročnedostávajú značnú podporu zo štátnej pokladnice. Klamarik r. 1894. svätíl jubiläum 40ročnej služby na poli verejnej výučby. Z tejto príležitosti tak úradné kruhy, jako spoločenstvo pripravily Klamarikovi veľké ovácie. Vtedy utiahol sa na odpočinok vyznamenaný byvsie titulom štátneho sekretára a žil v Baňskej Bystrici, do svojej smrti.

Minister čestným mešťanom. Zastupiteľstvo mesta Aradu v svojom valnom shromaždení, v júli vyvolilo ministra kupectva baróna Ernesta Dániela za svojho čestného mešťana. O čestnom mešťanstve znejúci skvostne vyhotovený diplom tieto dni oddala ministrovi jedna, väčšia deputácia.

Na pohrabe kráľa Bélu III. a jeho manželky Anny z Antiochie, ktorý sa bude odbyvať dňa 21. októbra, dajú sa zastúpiť deputáciami všetky stolice a mestá s právomocenskou radou.

Zimný pobyt primasa. Knieža-primas kardinál Vaszary ztrávi celú zimu v Budapešti a len kedy-tedy pôjde do Ostrihomu. Pri arcipastierovi ostane len jeho sekretár dr Medard Kohl. Kanonik dr Július Walter, správca primasskej kancelárie týždenne raz príde do hlavného mesta, aby o vážnejších záležitostiach sv. stolice bezprostredne primasovi mohol referovať. Ostatné cirkevné záležitosti vybaví v Ostrihome.

Ženská doktorom filosofie. Na budapeštianskej universite tieto dni bola za doktora filosofie promovaná prvá ženská, menom Betina Tedeschi, učiteľka vyššej dievčenskej školy vo Fiume. Slečna študovala vo švajciarsku, keď ale minister Wlassics známym nariadením povolil ženským študovať na universite, prišla do Budapešti, kde i všetky zkúšky dobre složila a tak dosiahla hodnosť doktora filosofie.

O vrahovi kráľovnej. O vrahovi našej kráľovnej murárskom tovaryšovi Ludvikovi Lucchenimu píšu zo švajciarskeho mesta Genfa, kde sedí vo väzení, že sa proti nemu zavedené trestné vyšetovanie asi o 10—12 dní skončí. Bohaprázdný vrah je ešte vždy zatknutý v sostrenom väzení, nemôže čítať noviny ani listy, ani ním písané listy neodosielať okrem tých, ktoré prospieť môžu vyšetovaniu. Proti Lucchenimu pokračujú s tou najväčšou prisnosťou. Pokonné pojednávanie trestnej pravoty vyiknuté je na prvý týždeň novembra. O niečo neskôr príde rad na nasledovných anarchistov, ktorí boli spoločníkmi vraha: Martinelli, ktorý zhotovil rukoväť tej dýky, ktorou Luccheni kráľovnú zavraždil; Silvi, ktorý sa pri výsluchu priznal, že vedel o tom, čo má Luccheni za úmysel; Galucci, ktorý skutok vraha verejne schvaľoval, ďalej súdiť budú ešte i nad anarchistami Romboli a Cino, ktorých po vražde čo nebezpečných ľudí zatkli. — O pojednávanie veľmi zaujímajú sa i v cudzozemsku, odkiaľ denne celé hrbý listov dochádzajú k súdu o vstapenky do súdnej siene, čo ale sotva obdržia, lebo sieň pre pojednávanie trestných pravôt je v Genfe veľmi malá.

Kone pre vojsko bude dňa 26. t. m. skupovať vojenská kommissia vo Zvolene. Asice v prvom rade bude kupovať 4-, 5-, 6- a 7-ročné, od 158 do 165 centimetrov vysoké pre vojenské ciele súce kone; v druhom rade 5-, 6- a 7-ročné od 161 do 172 cm. vysoké kone ku tahaniu diel a konečne vyše 155 cm. vysoké kone pre jazdecké delostrelectvo.

Pyšní husári V hališskom meste Stanislave veľkú galibu robili husári 14. pluku ležiaceho v Černovci, ktorých pustili na urlaub domov na okolie Nyiregyházi. V Stanislave na železničnej stanici osemdesiat husárov chceli usadiť do nákladných vozňov, v ktorých zvykli vojakov vozovať. Toto sa šuhajom nijako uľúbilo, zbúrili sa a vyhlásili, že husár nemôže sedieť vo vozni pre dobytok. Im nech dajú panský vozeň. Pravda ich žiadosti nevyhoveli. Na toto sa husári vrhli k jednému vozňu pre dopravu osôb a usadili sa v jednom prvotriednom vozni. Konduktori pokúsili sa husárov odtiaľ odstrániť, najprv ich pekne prosili, potom kliali, zavolali náčelníka stanice, aj tento pomáhal kľuť, ale husári sa s miest ani nepohli. Medzi tým zacengali a vlak sa mal pohnúť. Náčelník stanice konečne nemohol nič iného urobiť, než že prvotriedny vozeň dal odopnúť a vlak odjachať. Husári potom vysadli a víťazne tiahli do mesta. Tam však nemohli nič zaujať, lebo vyslali proti nim dve stotiny pechoty, ktoré husárov obstali a znova doprevadili na stanicu. Husári sa uspokojili s prvou demonštráciou a teraz bez všetkého odporu vysadli do nákladného vozňa. Najbližší vlak zaviezol ich potom do Uhorska.

Nemecký cisár v Jerusaleme. Nemecké spolky, evanjelický „Tempelgesellschaft“ a katolícky „Palestina-Verein“ postavily v Jerusaleme kostoly, prvý spolok postavil kostol evanjelický, druhý spolok kostol katolícky. Ku posviacke týchto kostolov bol pozvaný nemecký cisár, ktorý sa už aj vydal na cestu. Asice dňa 11. t. m. odcestoval na osobitnom dvornom vlaku nemecký cisár i so svojou manželkou a veľkým skvelým sprievodom do Benátok, kde vo štvrtok sadol na jachtu „Hohenzolern“, ktorá v sprievode vojenských lodí „Hela“ a „Herta“ vezie cisársky pár do Carihradu. Vysokí cestovatelia ako hostia pobudnú u tureckého sultána za päť dní a potom opäť na lodi odcestujú do Haify, severného prístavu Palestíny, kam dorazia dňa 25. t. m. V prístave Haifa vysokých pútnikov a ich veľký sprievod budú už očakávať cisárovi kone, kočé a tureckým sultánom vyslaná jazdecká stráž, ktorá na celej ceste po Palestíne bude sprevádzať nemecký panovnícky pár. Z Haifu i koňmo i vozmo pôjde cisársky pár do Nazaréту, ku Genzaretskému jazeru, navštvíiac všetky pamätné mestá z dób Ježiša Krista. Dňa 29. októbra dôjde cisársky pár i so svojim sprievodom ku bráne Jerusalema a tu sosadnú s koňov pešo vstúpiť do svätého mesta. Tu navštví cisár všetky sväté miesta, kde Ježiš Kristus žil, učil, trpel, umrel a z mrtvých vstal a zároveň v deň pamiatky reformácie dňa 31. októbra prítomný bude pri posvätení prvého evanjelického chrámu, postaveného k k úcte Spasiteľa a nasledujúceho dňa podobne prítomný bude pri posviacke nemeckého katolíckeho kostola tamže. Nemecký cisársky pár potom pobaví sa ešte za niekoľko dní na okolí Jerusalema a na to nastúpi zpiačnú cestu do Nemecka. Nemecký cisár rád by pobudol vo Svätej zemi dlhšie, chcel by navštvíť i Egypt, ale mu to nemožno, lebo 15. novembra zasadne novozvolený ríšsky snem, ktorý chce sám osobne zahájiť.

Prednáška štátneho sekretára Zsilinszkého. Štátny sekretár dr Michal Zsilinszky na pozvanie čabanských žien v nedeľu dňa 9. t. m. na valnom zhromaždení ženského spolku v Békés Čabe mal peknú reč venovanú pamiatke zvečenej kráľovnej. Pekná reč štátneho sekretára urobila na poslucháčov hlboký dojem a odmenená bola úprimnou pochvalou. — Spolok čabanských žien obrátil sa k jeho veľičenstvu kráľovi s prosbou, aby laskave povolil, žeby spolkom vystaviť s majúcu útlúnu na pamiatku kráľovnej pomenovať mohli útlúnu Alžbety.

Reforma pri pohýnaní osobných vlakov. Rakúsky železničný minister nariadil, aby konduktori v noci odchod osobných vlakov neoznamovali vodičovi rušňa výkrikmi, lež máchaním lampáša, lebo že výkriky konduktorov pozobúdzaly spiacich cestovateľov. Jako počet i uhorský minister kupectva vydá podobné nariadenie a tak od 1. novembra ani u nás viac nebude ozývať sa nocou hlučné: «mehet» pri odchode vlakov. — Tu ale musíme spomenúť, že čo sa stane s vyvolávaním názvov staníc. Či sa od výkriku mena stanice, čo je pre cestovateľov vôbec upozorňujúce, aby vysadli, jestli sú na svojej stanici, nezobudia cestovatelia, ktorí cestujú ďalej?

Krvavá licitácia. Anton Orbók statkár v obci Hosszuszó už viac rokov bol podlžný väčší obnos sporiteľni v Balázfalve, ktorá ponevác dlžník neplatil, vymohla si licitáciu na Orbókov majetok. Keď sa tieto dni licitácia už skončila, Orbók vidiac, že je na nivoč vyvedený, schytil revolver, zastrelil advokáta sporiteľne Vazila Olteána a potom sebe strelil do prs a zomrel. Advokát Olteán zanechal mladú manželku a dvoje detí. Hrozná udalosť vzbudila na celom okolí veľký ruch.

Sústrast uhorských evanjelikov. Z príležitosti smrti jej veličenstva kráľovnej Alžbety pod vedením generálneho inšpektora baróna Desidera Prónayho bola tieto dni u ministra Wlassicsa deputácia celej uhorskej ev. cirkve augš. vyzn. aby odovzdala na jeho veličenstvo kráľa upravenú adresu sústrasti. Deputácia, medzi jejž členami boli i biskupi Baltik a Zelenka a distriktuálni dozorcovia Teofil Fabinyi a Július Laszkáry, odovzdala ministrovi umelecky vyvedenú adresu, aby túže doručil jeho veličenstvu kráľovi, čo minister i ochotne učinil.

Zlodej v kaštieli Zichyho. Do kaštieľa grófa Ferdinanda Zichyho v Dunajskom Adoni po tieto dni večer vkradol sa neznámy človek a tam sa v jednej chyži ukryl pod posteľ, keď bola chyža prázdna. Dojná, ošetrujúca dieťa zaťa Zichyho grófa Majlátha, v tej chyži mala si ľahnúť na odpočinok, ale ponevác bolo nemluvňa zlé, kojila ho chodiac po izbe a prespevujuč. V tom uzrela pod posteľou neznámeho človeka. Dojka neztratila duchapritomnosť, lež približiac sa pokojne ku dverom, zrazu vyšla z chyže i s dieťaťom a dvere zamkla. Urobila krik, lenže pokým domáci pribehli, zlodej vystavil dvere na chyži a ušiel. Teraz ho hľadajú žandári.

Veľký strajk. Robotníci pri stavbách v Paríži, ako murári, stolári, tesári, pokrývači domov atď. zastavili minulý týždeň prácu a teraz už vyše 60.000 robotníkov strajkuje. Je sa čo obávať, že v Paríži vypukne všeobecný strajk, to jest, že robotníci každého odvetvia zastavia prácu. U podujimateľov strajk spôsobil veľký zmatok a obávajú sa, že jak strajk dlhšie potrvá, stavby parížskej svetovej výstavy nebudú môcť na určený čas dohotoviť. Vláda sa obáva vzbúr, lebo Parížania sú i tak veľmi rozčulení pre záležitosť Dreyfusovu a preto vláda porobila všetky možné poriadky, aby prípadné nepokoje potlačiť mohla. Viac oddielov vojska z vidieku koncentrovali v Paríži, aby zbranná moc bola poruke, ak by sa udaly výtržnosti.

Na stotedenásť rokov väzenia ho odsúdili. Advokát Lupo Salvatore, v Modene od svojich klientov pomocou falšovaných úradných listov v 73 prípadoch prefikaným spôsobom vydrel peniaze, prečo ho títo udali vrchnosti pre klamstvo. V Modene za podobný prečin najmenším trestom je 3ročné väzenie a súd dráčovíadvokátovi vymeral za jeho prvé klamstvo 3 roky, za každý ostatný prečin ale posúdil ho súd len na polovic hore uvedeného trestu, teda na 18 mesiacov. Toto za 72 prečinov robí spolu 108 rokov, ku čomu pridajúc za prvé klamstvo prisúdené 3 roky tak pán advokát Lupo Salvatore má sedieť vo väzení dohromady 111 rokov. Pravdaže len má sedieť, lebo je nanajvyš pochybné, či tedy bude môcť ešte prevádzať svoju advokátsku prax.

Požiar. V Jahodníkach, pri Turč Sv. Martine vypukol dna 5. t. m. požiar, ktorému padlo za obeť päť domov so štyrma humnami. Že sa oheň v husto stavanej obci s domami pokrytými zväčša slamou nerozšíril, jest čo ďakovať jak tamjším tak i martinským hasičom.

Koľko má človek vlasov na hlave? Jedon cigán na túto otázku celkom správne odpovedal, že „koľko mu narástlo,“ ale s touto odpoveďou istý Francúz nebol spokojný a dal sa k počítaniu. Tvrdí, že na každom štvorcovom mieste rastie priemerne 1066. vlasov. Ľudia belasích vlasov malú ich vraj priemerne 143.000, barnavi ale 105.000 červenovlasí majú vraj najmenej vlasov, priemerne len 29 200. Teraz je otázka, že kto má pravdu: či cigán a či Francúz.

Motorové vozne. Vynálezy, patriace do oboru premávky v novšom čase množia sa v takom počte, ako predtým nikdy. Električka vytiska paru zo strojov železničných a teraz vynajdené tak zvané motorové vozne robia kone cele zbytočnými zvieratmi, a zaiste nepotrvá dlhé storočia, keď terajšie železničné rušne budú hnať elektrické akumulátory a kone budú ukazovať už len vo zveríncoch, aby naši budúci potomci videli, s jakými zvieratmi sa trápili ich predchodcovia, keď chceli cestovať. Motorový vozeň, ktorý uvádza do pohybu malý stroj pripevnený pod sediskom, hnaný je benzínom s takou dokonalosťou, že budúcnosť tohto vynálezu nemožno upreť, jak v obore osobnej premávky tak v premávke nákladu. Tak tieto dni dorazil na motorovom vozni z Londýna do Havre jedon mladý Angličan i so svojou manželkou. Manželský pár cestuje do Rímu cez Strassburg, Basel, Milano a Florenz. Motor vozňa, na ktorom cestujú, spotrebuje za hodinu benzínu v cene 10 krov. Je to elegantne, aj na spanie zariadený pohodlný krytý hintov, ktorý v Liverpooli zhotovili za 1000 zl. — S takými motorovými vozňami hlavná vojenská správa vo Viedni urobila tiež zvláštny pokus, asice či by sa motorové vozne nemohly upotrebiť na dovážanie kanónov a municie. Naložili na vozeň 5000 kilogramov tarchy a potom pustili ho cez mesto až von na vrch Wilhelmsberg. Pokus zdaril sa skvele. 8000 kilogramov ťažký voz, hnaný motorom bez všetkej prekážky prešiel dost hodnú a strmú cestu. S výsledkom sú vojenské kruhy spokojné a je teda len otázkou času, trochu dlhého síce, keď budú ťahať motorové vozne kanony a husári budú jaždiť na bicykloch.

Rang sprostredkujúca kancelária. Jedna dôvtipná firma pod menom B. Walden Monse v Londýne vypisuje od istého času poprednejším uhorským siatkárom, úradníkom a vyslancom a ponúka, že pomocou svojich známostí a priateľstva vyprostredkuje pre nich od cudzozemských štátov dvorné tituly, päť, sedem vetvové koruny. Sprostredkujúca firma žiada len po zaopatrení vyznačenia honorár „na vojenský pensijný fond.“ Ku zručne napísanému listu dáva čo prílohu aj tarifu, z ktorej sa dozvedáme, že francúzske markýzstvo stojí stotisíc frankov, čestný rád legie päťdesiat tisíc, menšie vyznačenia po tisíc frankov; italský barónsky rang a titul korunného kustosa šesťtisíc zlatých. Vyznačenia od východných štátov je ešte lacnejšie a závisí od vyjednaní.

Nový prameň výroby. Istý Parížan, bárs nadaný, nemal veľkej chuti ku učeniu. Aby sa ľahko vyživil, naučil sa dôkladne dejiny Francúzska, a teraz chodí po hostincoch a kaviarňach a nahovára hostov, aby sa s ním stavili, že na každú otázku z dejín francúzskych dá správnu odpoveď. Takýchto ľudí najde vždy a vyrobí si aj 20 frankov denne.

KU OBRÁZKU.

Veselý návrat.

Po ťažkej, namáhavej práci dobre padne oppočinutie, obzvlášť človeku, ktorého práca nevyšla na zmar. Spokojnosť má v zapätí radosť, potešenie, ktorému človek veselého ducha pri danej príležitosti často dá zovňajšieho výrazu i tancom. Tak i naši Slováci, keď s osohom svojej práce na žirných rovinách Dolnej zeme tiahnu domov a kde-tu zastavia sa v „čárde“ občerstviť sa, neraz si i zaskočia pri zvukoch budby čierneho prímistu a bradatého cimbalistu, že sam im zem len prebytuje pod nohami.

Platný od 1. okt. 1898.) **Vozný poriadok železničný.** (Platný od 1. okt. 1898.)

Filakov—Miškovec							Miškovec—Filakov.						
Staniace		nákl. os. vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	Staniace		náklad. os. vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.
11	Filakov (host.)	—	6:20	10:39	2:39	7:10	Miškovec.	—	5:42	3:01	6:50	11:00	
17	Ajnáčka	—	6:53	10:59	2:59	7:30	Feled	—	8:30	5:18	9:38	11:20	
21	Balogová	—	7:22	11:10	3:10	7:41	Várgede	—	8:44	5:32	9:52	11:30	
27	Várgede	—	7:23	11:17	3:17	7:48	Balogová	—	8:52	5:40	10:00	11:40	
—	Feled	—	7:41	11:29	3:29	8:00	Ajnáčka	—	9:06	5:53	10:14	11:50	
—	Miškovec	—	9:14	—	5:47	11:50	Filakov	—	9:25	6:09	10:33	—	

Feled—Tisovec.							Tisovec—Feled.						
Staniace		nákl. osobný vlak	nákl. os. vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	miešaný vlak I.—III.	náklad. os. vlak I.—III.	Staniace		miešaný vlak I.—III.	nákl. os. vlak I.—III.	osobný vlak I.—III.	náklad. os. vlak I.—III.	
—	Feled	1:27	8:20	8:24	11:39	5:40	9:31	Tisovec	—	5:40	—	1:00	5:00
—	Jánošovce	1:50	8:42	8:46	12:01	6:03	9:53	Hnúšťa	—	6:17	—	1:40	5:39
17	Rim.-Sobota	2:02	8:55	9:09	12:16	6:56	10:08	Rim.-Brezovo	—	6:33	—	1:56	5:54
22	Hrachovo	—	—	9:41	12:47	7:26	10:40	Rimabaňa	—	6:49	—	2:12	6:12
28	Rimabaňa	—	—	10:10	1:12	7:55	11:07	Hrachovo	—	7:05	—	2:27	6:27
31	Rim.-Brezovo	—	—	10:19	1:21	8:05	11:16	Rim.-Sobota	—	7:37	4:40	2:55	7:25
50	Hnúšťa (Ny.-Likér)	—	—	10:47	1:49	8:29	11:26	Jánošovce	—	7:49	4:51	3:06	7:36
—	Isavec	—	—	11:29	2:31	9:11	12:18	Feled	—	8:10	5:09	3:24	7:55

Leopoldov—Prešporok.							Prešporok—Leopoldov.						
Staniace		Osobný vlak triedy I. II. III.	Osobný vlak I. III.	Rýchlo vlak I. II.	Osobný vlak I. III.	Osobný vlak I. III.	Staniace		Osobný vlak triedy I.—III.	Rýchlo vlak I. II.	Osobný vlak I.—III.	Osobný vlak II. III.	Osobný vlak I.—III.
—	Leopoldov	odch.	4:42	11:24	5:37	8:55	1:12	Prešporok	odch.	6:00	9:48	—	8:10
—	Trnava	odch.	5:14	11:54	5:58	9:30	1:48	Dynam. fabrika	odch.	6:09	—	—	8:20
—	Modra-Senkvice	odch.	6:00	12:47	—	10:26	2:44	Rajca	odch.	6:16	—	1:25	6:27
—	Pezinok	odch.	6:15	1:00	6:32	10:45	3:03	Svätý-Jur	odch.	6:28	10:05	1:36	6:43
—	Svätý-Jur	odch.	6:29	1:14	6:40	11:02	3:15	Pezinok	odch.	6:43	19:12	1:51	7:00
—	Rajca	odch.	6:40	1:26	—	11:14	3:31	Modra-Senkvice	odch.	6:59	—	2:04	7:15
—	Dynam. fabrika	odch.	6:44	1:31	—	11:19	—	Trnava	odch.	7:33	10:42	2:37	7:50
—	Prešporok	odch.	6:56	1:42	6:57	11:30	3:48	Leopoldov	odch.	7:41	10:45	2:49	7:55

Žilina—Galanta.					Galanta—Žilina.					Prešporok—Skalica.					
Staniace		Osobný vlak triedy I.—III.	Rýchlo vlak I. II.	Osobný vlak II. III.	Osobný vlak I.—III.	Staniace		Rýchlo vlak I.—III.	Osobný vlak I.—III.	Osobný vlak I. II.	Staniace		Osobný vlak triedy I. II. III.	Osobný vlak I.—III.	Osobný vlak I.—III.
—	Košice	—	6:30	6:30	9:00	Budapešť	7:35	10:45	9:15	—	Prešporok	odch.	6:30	12:50	5:30
—	Vrutky	—	1:54	2:28	7:10	Galanta	10:33	3:21	2:30	—	Nová Ves	odch.	6:54	1:14	6:15
—	Oderberg	1:15	12:19	12:19	5:30	Sereď	10:48	3:43	2:51	—	Malacky	odch.	7:45	2:18	7:15
—	Žilina	5:35	2:45	3:38	8:50	Leopoldov	11:49	3:45	2:56	—	V. Lévary	odch.	6:59	2:22	7:27
—	V. B. Predmier	6:08	3:08	4:14	9:38	Piešťany	11:10	4:25	3:38	8:20	Mor. Sv. Jany	odch.	8:13	2:36	7:45
—	Pov. Bystrica	6:35	3:26	4:32	9:53	Pov. N. Mesto	11:41	4:52	4:13	8:59	Gbely	odch.	8:14	3:12	8:15
—	Beluša	7:07	—	5:15	10:25	Trenčín	12:02	5:21	4:53	9:36	Holíe	odch.	8:58	3:29	8:50
—	Hlava	7:25	3:57	5:33	10:43	Hlava	12:02	6:05	5:43	10:25	Skalica	odch.	9:10	3:38	9:10
—	Trenč.-Teplice	7:44	4:09	5:52	11:02	Beluša	12:01	6:48	6:41	11:05	Prešporok	odch.	5:15	11:39	5:15
—	Trenčín	8:39	4:23	6:13	11:21	Pov. Pystricia	—	7:06	6:59	11:23	Holíe	odch.	5:25	11:40	5:25
—	Prov. N. Mesto	9:34	4:54	7:17	12:05	V. B. Predmier	1:49	8:10	8:01	12:26	Gbely	odch.	5:43	11:58	5:43
—	Piešťany	1:10	5:15	7:55	12:33	Žilina	2:12	8:44	8:35	1:00	Mor. Sv. Jany	odch.	6:10	12:27	6:10
—	Leopoldov	odch.	10:46	5:34	8:35	Oderberg	4:45	11:55	12:33	5:55	V. Lévary	odch.	6:22	12:41	6:22
—	Sereď	odch.	11:07	5:44	—	Vrutky	3:06	9:17	9:30	2:07	Malacky	odch.	6:37	11:50	6:37
—	Galanta	odch.	11:45	6:05	—	Košice	10:10	7:40	—	10:10	Nová Ves	odch.	7:18	1:40	7:18
—	Budapešť	odch.	5:55	9:20	—	—	—	—	—	—	Prešporok	odch.	7:46	2:10	7:46

V.-Bielice—Tót-Megyér.					Tót-Megyér—V.-Bielice.					Sereď—Trnava.					
Staniace		Osobný vlak triedy I. II.	Osobný vlak I.—III.	Miešaný vlak I.—III.	Miešaný vlak I.—III.	Staniace		Miešaný vlak I.—III.	Osobný vlak I.—III.	Osobný vlak I.—III.	Staniace		Miešaný vlak I.—III.	Osobný vlak I.—III.	
—	Prievidza	4:05	11:35	4:55	—	Tót-Megyér	odch.	3:55	11:55	4:10	7:20	Budapešť	odch.	10:45	9:15
—	Kostolany	4:48	12:29	5:34	—	Veľké-Surany	odch.	4:17	12:17	4:32	7:47	Sereď	odch.	4:05	3:10
—	Oslany	5:07	12:55	5:53	—	Komjatovec	odch.	4:45	12:51	5:00	8:14	Kerestúr-Opej.	odch.	4:21	3:31
—	V.-Bielice	odch.	5:34	1:38	6:21	Nitra	odch.	5:34	1:45	5:50	9:04	Trnava	odch.	4:39	3:49
—	N.-Zabokreky	odch.	5:52	2:06	6:49	Somorová	odch.	6:28	2:35	6:44	—	Prešporok	odch.	6:56	6:57
—	Bošany	odch.	6:08	2:22	7:04	V.-Topoľčany	odch.	7:15	3:21	7:30	—	Trnava—Sereď	—	—	—
—	V.-Topoľčany	odch.	6:31	2:44	7:09	Bošany	odch.	7:32	3:39	7:47	—	Staniace	Os. vl. I.—III.	Miešaný vlak I.—III.	
—	Somorová	odch.	7:13	3:33	8:55	N.-Zabokreky	odch.	7:49	3:57	8:04	—	Prešporok	odch.	9:48	1:10
—	Nitra	odch.	7:59	5:10	8:53	V.-Bielice	odch.	8:02	4:25	8:17	—	Trnava	odch.	10:50	5:30
—	Komjatovec	odch.	8:52	6:02	9:27	Oslany	odch.	8:48	5:08	8:52	—	Kerestúr-Opej.	odch.	11:03	5:32
—	Veľké-Surany	odch.	9:17	6:22	10:14	Kostolany	odch.	9:18	5:43	9:17	—	Sereď	odch.	11:14	5:37
—	Tót-Megyér	odch.	9:37	6:52	10:44	Prievidza	odch.	9:57	6:32	9:55	—	Budapešť	odch.	5:55	9:20

Hrubé čísla značia nočné hodiny

Tlačou cis. a král. dvornej knihtačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.